

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

a examinat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, prin care se solicită casarea încheierii Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari din 23 noiembrie 2018 și deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2019, declarat de către avocatul Lungu Vasile în numele petiționarilor Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda,

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 03.09.2018 – 23.11.2018

instanța de apel: 22.01.2019 – 18.02.2019

instanța de recurs: 11.10.2019 – 25.03.2020

A C O N S T A T A T:

1. La data de 17.11.2017, Dicusar Maria, Todica Petru, Covali Nadejda au depus plângere la Procuratura r-lui Dubăsari în temeiul prevederilor de la art. 262, 263, 266 Cod de procedură penală, în privința lui Todica Vasile Tudor, dom. în com. XXXXX, raionul Dubăsari, pe care l-au suspectează de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 352¹ Cod penal (darea declarațiilor false) la înaintarea cererii de deschidere a succesiunii la notarul public, precum și de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 27 și 190 alin. (5) Cod penal - tentativa de dobândire a bunurilor în proporții deosebit de mari, în special, a compensației valorii bunurilor confiscate nelegitim de la bunelul acestora Țigulea Iu. Gh., în valoare de circa 659,45 mii lei, prin inducerea în eroare.

La data de 12.04.2018, prin Ordonanța șefului-adjunct al SUP a IP Dubăsari, Pavlovschi Stanislav a fost pornită urmărirea penală pe componența de infracțiune prevăzută la art. 352¹ alin. (1) Cod penal - falsul în declarații (declarații necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea procedurii unor consecințe juridice pentru sine sau pentru o terță persoană, atunci când, potrivit legii sau împrejurărilor, declarația servește pentru producerea acestor evenimente).

Referitor la rezultatul solicitării, petiționarii au cerut să fie informați despre pornirea sau refuzul în pornire urmării penale.

La data de 13.08.2018, nefiind de acord cu ordonanța de scoatere a lui Todica Vasile de sub urmărire penală și de clasare a procesului penal, acestea au fost contestate procurorului-șef al raionului Dubăsari prin care s-a solicitat anularea ordonanței procurorului Idriceanu Vladimir din 30.07.2018 ca fiind contrară legii și continuarea urmăririi penale cu tragerea la răspundere penală a lui Todica Vasile, dar și intentarea urmăririi penale în privința hi Todica Vasile și în temeiul art. 190 alin. (5) Cod penal. Prin ordonanța Procurorului-șef interimar din 17.08.2018, a fost respinsă plângerea din 13.08.2018 ca neîntemeiată.

2. Prin încheierea judecătoriei Criuleni (sediul Dubăsari) din 23 noiembrie 2018, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, plângerea petiționarilor Dicusar Maria, Todica Petru, Covali Nadejda depusă prin intermediul avocatului Lungu Vasile, privind anularea Ordonanței procurorului Idriceanu Vladimir din 30.07.2018, a ordonanței procurorului - șef interimar Beiu Viorel din 17.08.2018, ca fiind contrar legii și continuarea urmăririi penale, inclusiv intentarea urmăririi penale în privința lui Todica Vasile în temeiul art.190 alin.(5) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu încheierea judecătoriei Criuleni (sediul Dubăsari) din 23 noiembrie 2018, avocatul Lungu Vasile recurs a declarat în numele petiționarilor Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru și Covali (Todica) Nadejda prin care a solicitat să fie casată încheierea, și pronunțată o nouă hotărâre prin care să fie dispusă:

- declararea nulității ordonanței procurorului Idriceanu Vladimir din 30.07.2018 prin care în cauza penală nr. XXXXX, Todica Vasile a fost scos de sub urmărire penală iar procesul penal a fost clasat;

- declararea nulității ordonanței procurorului - șef interimar Beiu V. din 17.08.2018 prin care a fost respinsă plângerea recurenților prin care s-a solicitat anularea procurorului Idriceanu Vladimir din 30.07.2018, ca fiind contrară legii și continuarea urmăririi;

- înlăturarea ilegalităților admise în cadrul procesului penal pornit la cererea recurenților cu obligarea procurorului să intenteze și să efectueze urmărirea penală în privința lui Todica Vasile și în temeiul art. 190 alin. (5) Cod penal.

3.1 În motivarea cererii de recurs, apărătorul a invocat că:

- încheierea primei instanței este adoptată cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor dreptului penal, procesual penal, codului civil, și respectiv este contrară legii, nemotivată și neîntemeiată juridic;

- încheierea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, dar și soluția contrazice dispozitivul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2019, a fost respins ca nefondat recursul declarat de către avocatul Lungu Vasile în numele petiționarilor Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda, menținută fără modificări încheierea judecătoreii Criuleni (sediul Dubăsari) din 23 noiembrie 2018.

4.1 În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, în urma aprecierii probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor în ansamblu, prima instanță corect a reținut că, la caz, de către Procuratura raionului Dubăsari, au fost întreprinse toate măsurile posibile în vederea cercetării complete, imparțiale, obiective și sub toate aspectele a faptelor invocate de reprezentantul petiționarului.

Organul de urmărire penală, în cadrul investigației a întreprins toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, complet și obiectiv, a circumstanțelor expuse în sesizare, nefiind constatată bănuială rezonabilă în comiterea de către cel indicat a faptelor prejudiciabile, pronunțând o soluție motivată și argumentată în acest sens.

Organul de urmărire penală a întreprins întreg spectrul de acțiuni procesuale în vederea examinării cauzei și a dat răspuns toate întrebările și neclaritățile invocate de către reprezentantul petiționarului, fiind verificată și versiunea ultimului cu privire la pretinsele acțiuni ilegale ale lui Todica Vasile, însă careva probe ce ar demonstra pretinsele infracțiuni nu au fost administrate, constatându-se lipsa elementelor infracțiunii.

Instanța de apel, a menționat că, prima instanță a remarcat că, în cadrul ședinței de judecată privând examinarea plângerii menționate nu s-a stabilit că i-au fost încălcate careva drepturi, libertăți sau interese legitime ale omului, sau alte drepturi și libertăți prevăzute de legislația națională sau internațională, încălcate de către organele procuraturii în cadrul acțiunilor de urmărire penală, fapt care constituie obiectul controlului judiciar efectuat de către judecătorul de instrucție la examinarea plângerilor înaintate în baza art. 313 Cod de procedură penală. Nerespectarea de către solicitant măcar a uneia din aceste condiții creează un temei pentru ca judecătorul de instrucție de a respinge cerințele expuse în plângere.

Prima instanță a considerat că procuratura în cadrul cercetării cazului dat a întreprins toate măsurile în vederea soluționării juste prezentei cauze și au dat apreciere corectă și justă a probelor acumulate și nu au fost încălcate careva-i drepturi sau libertăți a lui Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru și Covali (Todica) Nadejda. Prima instanță a constatat că au fost prezentate

date suficiente ce indică asupra legalității obținerii succesiunii de către Todica Vasile reieșind din acțiunile acestuia și materialele prezentate în proces, care au fost examinate și analizate amplu în cadrul procedurii anterioare și deoarece la momentul actual nu s-a modificat, instanța nu a găsit necesar a o analiza și a se expune repetat la acest capitol, constatând doar existența unui fapt constatat juridic și prezența unor presupuneri din partea petiționarilor, pe care instanța le-a apreciat critic în urma coroborării celor menționate de petiționari cu materialele prezentate.

S-a mai notat că, petiționarii nu au indicat care acțiuni procesuale nu au fost desfășurate de organul de urmărire penală, dar trebuiau să fie desfășurate în vederea obținerii probelor relevante circumstanțelor invocate de petiționari. Pe parcursul desfășurării urmăririi penale pe cauza penală nr. XXXXX, s-au realizat acțiunile de urmărire penală în vederea elucidării tuturor circumstanțelor cauzei, astfel au fost audiate părțile vătămate Dicusar Maria, Todica Petru, Covali Nadejda, notarul Tamara Lăpușneanu, numitul Todica Vasile.

Instanța de apel a reținut și faptul că, nu este de competența instanței de judecată de a se expune dacă faptele examinate de către organul de urmărire penală sau procuror întrunesc elementele infracțiunilor. Această atribuție revine în exclusivitate în sarcina procurorului, organului de urmărire penală și altor instanțe competente să examineze fondul cazului sesizat.

Având aceste împrejurări, instanța de apel notat că este clar și evident că procurorul Idriceanu Vladimir, corect a aplicat legea materială, dispunând de a nu începe urmărirea penală pe plângerea cet. Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru și Covali (Todica) Nadejda din motivul lipsei faptului infracțiunii, au fost întreprinse toate acțiunile legale posibile în vederea investigării tuturor circumstanțelor invocate de către petiționari, însă alegațiile acestora nu și-au găsit confirmare.

Instanța de apel a menționat că odată cu cerințele și dezacordul petiționarilor cu acțiunile procesuale, nemijlocit cu refuzul în începerea urmăririi penale și clasarea cauzei penale, nu a fost invocată o careva încălcare a drepturilor asupra unui proces echitabil garantat de art. 6 CEDO. Fiind reținut că petiționarii își manifestă dezacordul nemijlocit cu analiza circumstanțelor invocate în plângerea sa, adică nu sânt de acord nemijlocit cu aprecierea stării de fapt, însă în cazul da, instanța de apel nu poate obliga procurorul, de a dispune o nouă apreciere a probelor, doar axându-se pe dezacordul petiționarilor, mai mult ca atât că aprecierea făcută de procuror a situației de fapt este corespunzătoare și corectă.

Instanța de apel a reținut și faptul că în cadrul urmăririi penale nu au fost acumulate probe ce ar confirma o existența unei bănuieli rezonabile privind comiterea pretinsei faptei ilegale, de vreme ce, organul de urmărire penală a întreprins toate măsurile în vederea soluționării cauzei sub toate aspecte, complet și obiectiv, recurenții manifestând dezacordul cu acțiunile organului de urmărire penală, nu a specificat prin ce se manifestă pretinsele încălcări.

Instanța de apel a relevat că concluzia procurorului este una corectă și conformă situației de fapt, având în vedere că a stabilit cu certitudine că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, ordonanța procurorului în acest sens fiind motivată și justificată.

Față de cele ce preced, instanța de apel verificând legalitatea și corectitudinea încheierii judecătorului de instrucție emise la caz, a constatat că aceasta este legală, întemeiată și motivată, careva temeiuri de fapt și de drept întru anularea acesteia nefiind stabilite, recursul declarat de avocat fiind respins.

5. Ne fiind de acord cu decizia instanței de apel, petiționarii Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru și Covali (Todica) Nadejda au declarat recurs în anulare, solicitând casarea acesteia și a încheierii judecătorului de instrucție, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă anularea ordonanței procurorului Idriceanu Vladimir din 30.07.2018 prin care în cauza penală nr. XXXXX, Todica Vasile a fost scos de sub urmărire penală iar procesul penal a fost clasat, anularea ordonanței procurorului - șef interimar Beiu V. din 17.08.2018 prin care a fost respinsă plângerea recurenților prin care s-a solicitat anularea procurorului Idriceanu Vladimir din 30.07.2018, ca fiind contrară legii și continuarea urmăririi. A obliga procurorul să înlăture ilegalitățile admise în cadrul procesului penal pornit la cererea recurenților nr. XXXXX, a obliga procurorul să examineze și să soluționeze potrivit prevederilor legii cererea recurenților privind tragerea la răspundere penală a lui Todica Vasile și în temeiul art.190 alin. (5)Cod penal.

5.1 În argumentarea recursului, petiționarii au reiterat în esență următoarele circumstanțe:

- consideră decizia Curții de apel Chișinău că sete contrară legii, deoarece a fost adoptată cu încălcarea esențială a drepturilor și libertăților persoanei garantate prin Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate la care Republica Moldova este parte, ceea ce constituie un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată;

- a invocat că concluzia instanței de apel precum că încheierea judecătorului de instrucție din 23.11.2018 este legală, întemeiată și motivată se întemeiază pe simpla expunere la pct. 10 și pct. 11 ale deciziei a prevederilor de la art. 252 și art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală;

- consideră declarative și eronate motivările instanței de apel de la pct. 22, 23, 25 din decizie;

- totodată recurenții în motivarea recursului și-au expus propria apreciere a stării de fapt și care în opinia lor relevante ar fi acele acțiuni procesuale ce trebuiau să fie desfășurate de organul de urmărire penală, în vederea obținerii probelor relevante circumstanțelor invocate de petiționari.

6. Referințe asupra recursului declarat, nu au fost depuse.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

În conformitate cu art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Iar, conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Astfel, Colegiul penal reține că pot fi atacate cu recurs în anulare doar hotărârile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II din Codul de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că, decizia instanței de apel prin care a fost menținută încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea reglementată de art. 313 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva deciziei instanței de recurs din speță este inadmisibil,

deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare.

Așadar, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art. 455 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 453, 456 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Lungu Vasile în numele petiționarilor Dicusar (Todica) Maria, Todica Petru, Covali (Todica) Nadejda, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 februarie 2019, deoarece recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 28 mai 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda